

Pokračování z minulého čísla Bio

KOSA – NÁSTROJ TŘETÍHO TISÍCILETÍ 2

Nápad používat v dnešní době kosu vyvolává nejčastěji podezření z pokusů o návrat do časů, kdy lidé dřeli do úmoru a podobné předsudky. Ve věku, kdy nevíme, co bychom si počali bez elektřiny nebo nafty, však může ruční nástroj, jakým je kosa, dokonce překonat moderní technologii. Cílem tohoto textu není přimět občany k výměně svých sekaček za kosu, ale k malému zamyšlení nad potenciálem, který kosa má a jež jim může zpřístupit letošní venkovní aktivity, pokud se jí (ať už po dědovi či novou) rozhodnou alespoň vyzkoušet. Neměla by to být ovšem kosa ledajaká – je třeba se sám sebe upřímně zeptat: mám svou kosu výborně seřízenou, kvalitně nabroušenou a používám ji technicky efektivně?

Peter Vido se nyní dopracoval pravděpodobně k nejučinější technice kosení na světě. Sám o ní ale hovoří spíše jako o technice „šetřící síly...“. Každý, kdo by ho měl možnost při kosení vidět, jistě prohlásí, že kosou seče snadno. Pokud je kosiště „ušito“ na míry postavy a kosa správně naklepaná a pozornost věnována mnoha jiným detailům, než jaké jsou běžné u nás známy, a jejichž popis dalece přesahuje možnosti tohoto článku (např. vybalancování váhy v obou rukách pomocí závaží na konci kosiště), zažívá pak uživatel kosy pocit prodloužených rukou. Je-li Vido nezapomíná ani na správné dýchání při sečení neobvykle širokého pokosu (2,8 m), připomíná jeho styl pohyby ze systému bojového umění tai-či. Do kosení se dokonce dobrovolně zapojují pro zábavu (jejíž výsledkem je posečená tráva...) i jeho vlastní děti (nejmladší bylo sedm let), a tak s rodinou zvládají pokosit celé hektary luk. Ani ženy a dívky by si tedy rozhodně neměly v hlavě zafixovat představu, že s kosou může zacházet pouze muž, když kosit může i dítě.

Kosa má řadu výhod. Nevyužitý potenciál tohoto nástroje Peter Vido spatřuje především v těch aspek-

tech, o nichž se zmiňuje ve svém Dopise signatářům Kjótského protokolu (v plném znění uveden na www.scytheconnection.com), a které zároveň platí jako hlavní důvody k eliminování trávních sekaček a těžké mechanizace v zemědělství: 1) Uchování národního dědictví; 2) Otázka sociální ekologie; 3) Otázka ekologická a 4) Duchovním zážitkem.

Kosu si přitom mohou dovolit pořídit i lidé s omezenými ekonomickými možnostmi, neboť není tolik nákladná, údržba a naklepaní není časově náročná záležitost. Zatímco sekačka lidským tělem jen vibruje, u kosení tomu tak není. Do aktivity jsou zapojeny soubory svalů, které při užívání sekačky zakrňují. Kosení nám může tedy nahradit ranní cvičení. Byly předloženy již pozitivní výsledky výzkumu fyzioterapeutického účinku kosení na lidské tělo.

Vzhledem k počtu lidí bez práce a psychologickým důsledkům této situace, stojí možná za úvahu jejich krátká rekvalifikace (spojená se zavedením sítě kvalitních instruktorů) a zapojení do sezónních prací v době žní. Kosení ve skupině navíc vytváří nenahraditelnou přátelskou atmosféru.

Možný meditativní účinek kosení oblažuje i duši

a je zde tedy šance, že se kosa uplatní i v rámci psychoterapie (resp. ergoterapie). Asi nejslavnějším žencem ve smyslu duchovního zážitku při kosení byl ruský spisovatel Lev Nikolajevič Tolstoj, kterého francouzský dobový tisk vyobrazil v karikatuře s kosou. V několika kapitolách ruské klasiky, jakou je Tolstého Anna Karenina,

je tématu kosení věnována hlavní pozornost. Staroch, jenž mistrně ovládá kosu, zde alespoň zpočátku „strčí do kapsy“ velmi snaživého mladého šlechtice Levina, který si přeje kosit s najatými rolníky, přičemž svému bratru říká: „*To bys nevěřil, jak taková životospráva pomáhá, když má někdo brouky v hlavě*“. V tomto nástroji najde opravdové zalíbení (stejně jako sám Tolstoj) a není připraven ani o výše zmíněné duchovní zážitky, které Tolstoj naznačuje: „*A stále a stále častěji přicházely okamžiky podvědomí, kdy nemusel přemýšlet, co dělá. Kosa se sama... Čím déle Levin kosil, tím častěji a častěji prožíval chvíle zapomnění, kdy už ruce nemávaly kosou, ale sama kosa poháněla celé tělo, plné vědomí a plné života, kdy pravidelná a přesná práce se jako zázrakem dělala sama, aniž na ni myslel. Byly to chvíle nejvyššího blaha...*“

Vzhledem k dlouhé tradici, sociálním, ekologickým a zdravotním aspektům lze kose přisoudit nemalý potenciál a je možno ji právem nazvat nástrojem třetího tisíciletí.

Mgr. Věra Dudmanová
www.kosimesnadno.cz

Použitá literatura a jiné odkazy:

* Čílek, Václav: *Krajiny vnitřní a vnější*. Praha: Dokořán, 2002.

* Čílek, Václav: *Makom. Kniha míst, Dokořán*. 2004. www.kosenka.cz

* Fukuoka, Masanobu: *The Road Back to Nature. Regaining Paradise Lost. What is this „Lawn Culture“*, Madras, Bookventure 1987 (s. 356).

* Legátová, Květa: *Jozova Hanule*. Praha, Paseka, 2003.

* Librová, Hana: *Vlažní a váhaví (Kapitoly o ekologickém luxusu)*. Brno, Doplněk, 2003.

* Metodika Českého svazu ochránců přírody č. 1., Mikátová, Blanka, Vlašín, Mojmir: *Ochrana obojživelníků*. Brno, Ekocentrum, 2002.

* Rezek, Jan: *Český etymologický slovník*. Praha: Leda, 2003.

* Tolstoj, Lev Nikolajevič: *Anna Karenina*. Naše vojsko, 1964 (cit. s. 252).

* Tresemer, David: *The Scythe Book. Mowing Hay, Cutting Weeds, and Harvesting Small Grains with Hand Tools. With an Addendum on the Practical Use of the Scythe by Peter Vido*. Chambersburg: Alan C. Hood & Company, Inc., 2001.

* www.scytheconnection.com

* *Scything Techniques*. Dick: Fine Tools. (DVD)

LETNÍ ŠOK

V době od 10. do 23. července 2006, tedy ve druhém a třetím červeném týdnu, bude v Hostětíně, Šanově, Valašských Kloboukách a dalších obcích Bílých Karpat probíhat Letní škola ochrany krajiny aneb Letní ŠOK.

Náplní letní školy budou exkurze zaměřené na různé oblasti ochrany přírody a krajiny, na příklad modelové ekologické projekty v obci Hostětín, čistota vody, ornitologické pozorování, ale také práce v terénu (kosení bělo-karpatských luk, práce v sadu a podobně) a samozřejmě různé volnočasové aktivity. Letní škola je vhodná pro

každého, kdo se zajímá o přírodu, krajinu a lidi v ní. Doporučený minimální věk účastníků je 16 let. Věk však není rozhodující, důležitá je chuť a ochota toulat se po krajině a přespat i ve stanu. Ubytování i kompletní program je bez finančních nákladů účastníků, účastníci si hradí náklady na dopravu a příspěvek na stravu ve výši 50 Kč denně. Uzávěrka přihlášek je 30. června 2006. Více informací a podrobný program najdete v příložené tiskové zprávě (ke stažení také na <http://hostetin.org>). Program, organizační pokyny i přihláška jsou také přístupné na webových adrese <http://hostetin.org> nebo 732 503 852.

Snímek vlevo, uveřejněný též v minulém čísle Bio, reprezentuje právě nesporný postoj sekače (v tomto případě možná díky svažitosti pozemku)
Na snímku dole prostudujte správný postoj sekače

